

Energi-,
Forsynings- og
Klimaministeriet

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Dato
7. marts 2016

Forslag til forordning om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerhed og ophævelse af forordning 994/2010/EU (revision af gasforsyningssikkerhedsforordningen)

KOM (2016) 52

Nyt notat

Notatet oversendes desuden til Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget.

1. Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til revision af forordning om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerhed, der har til formål at sikre, at alle medlemslande tager de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at naturgasforsyningen kan opretholdes til sårbare kunder (husholdninger, væsentlige sociale tjenester m.fl.) i tilfælde af en alvorlig afbrydelse af gasforsyningen eller i situationer med ekstraordinær høj gasefterspørgsel. Kommissionen vurderer ikke, at den gældende forordning sikrer tilstrækkelig modstandskraft over for en potentiel gasforsyningskrise.

De væsentligste ændringer i forslaget til en revideret forordning består bl.a. i et styrket regionalt samarbejde, introduktion af en solidaritetsforpligtelse over for nabolande og krav til større gennemsigtighed i kommercielle gaskontrakter. Forslaget vurderes generelt set ikke at medføre nye væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Solidaritetsforpligtelsen kan dog potentielt have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, men risikoen for at solidaritetsforpligtelsen effektueres i Danmark vurderes at være meget lille.

Regeringen hilser de overordnede formål med forslaget til revideret gasforsynings-sikkerhedsforordning velkommen. Regeringen vil nu foretage en nærmere undersøgelse af forslagets bestemmelser.

Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet

Stormgade 2-6
1470 København K

T: +45 3392 2800
E: efkm@efkm.dk

www.efkm.dk

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 52 af 16. februar 2016 fremlagt forslag til en revision af forordning om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerhed og ophævelse af forordning 994/2010 (revision af gasforsyningssikkerhedsforordning). Forslaget er fremsendt til Rådet i dansk sprogversion den 16. februar 2016.

Forslaget til en revision af den eksisterende forordning har baggrund i Kommissionens evaluering af den gældende gasforsyningssikkerhedsforordning 994/2010. Denne evaluering følger af den eksisterende forordnings artikel 14, der forpligter Kommissionen til bl.a. at vurdere forsyningssikkerheden på EU-niveau, udarbejde risikoanalyser og nødplaner på EU-niveau, henstille til forbedringer af forordningen og rapportere resultaterne til Europa-Parlamentet og Rådet. Kommissionen har fremlagt sin evalueringsrapport samtidig med offentliggørelsen af forslaget.

I evalueringen af den gældende forordning konkluderer Kommissionen, at forordningen har medvirket til en generelt øget gasforsyningssikkerhed i EU, men at EU's beredskab og kapacitet til effektivt at modvirke en gasforsyningskrise vil være begrænset uden ændringer til den gældende forordning. Kommissionens såkaldte stresstest (vurdering af konsekvenser af gasafbrydelses-scenarier) fra sommeren 2014 viste også, at EU fortsat vil være sårbar over for store afbrydelser i gasforsyningen.

Forslaget om revision af gasforsyningssikkerhedsforordningen blev også annonceret i strategien for Energiunionen af 25. februar 2015 og er specielt knyttet til den dimension i Energiunionen, der omhandler *Energisikkerhed, solidaritet og tillid*.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 194, stk. 2, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Forordningsforslagets overordnede formål er at sikre, at alle medlemslande tager de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at naturgasforsyningen kan opretholdes til sårbare kunder (først og fremmest husholdninger, væsentlige sociale tjenester og fjernvarmewærker, der forsyner husholdninger) i tilfælde af en alvorlig afbrydelse af gasforsyningen eller i situationer med ekstraordinær høj gasefterspørgsel.

Forslaget har også til formål at bidrage til et mere velfungerende indre marked for gas, som er en vigtig forudsætning for en øget forsyningssikkerhed på EU-plan. Forslaget har sammenhæng med EU's Transeuropæiske Energinets (TEN-E) Program, som giver mulighed for at opnå støtte til forbedring af gasinfrastrukturen med henblik på etablering af tovejskapacitet (*reverse flow*), diversificering af gasforsyninger og forbedring af den grænseoverskridende kapacitet.

Forslaget til revideret gasforsyningssikkerhedsforordning introducerer en række nye tiltag til at forebygge og imødegå gasforsyningskriser i EU. De væsentligste nye tiltag er:

- Et nyt solidaritetsprincip, der indebærer, at medlemslande skal hjælpe nabo-medlemslande med at sikre gasforsyninger til husholdninger, væsentlige sociale tjenester og fjernvarmeverker (beskyttede kunder) i en krisesituation. Hvis et medlemsland ikke er i stand til at opretholde forsyningen til de førnævnte kunder og erklærer nødsituation, kan det indebære, at et naboland som en sidste udvej må afbryde forsyningen til sine ikke-beskyttede kunder for at frigøre gasmængder til nabolandets husholdninger, sociale tjenester og fjernvarmeverker. De foranstaltninger, som medlemslandene skal indføre med henblik på at implementere solidaritets-forpligtelsen, skal fortrinsvis være markedsbaserede.
- Styrket regionalt samarbejde, der involverer krav om udarbejdelse af risikovurderinger, samt forebyggelses- og nødplaner på regionalt niveau. Kommissionen foreslår i bilaget til forordningen sammensætningen af en række regioner, hvor Danmark sammen med Sverige udgør en selvstændig region.
- Større gennemsigtighed om gaskontrakter gennem indførelse af krav om anmeldelse til de nationale kompetente myndigheder og Kommissionen om kontraktens varighed, mængder, leveringssted m.v.
- Uændrede definitioner af beskyttede kunder, standarder for forsyning og infrastrukturstandard, men øget tilsyn med eksisterende nationale foranstaltninger til overholdelse af forsyningsforpligtelserne med henblik på at undgå under- eller overbeskyttelse af gasforsyningen til kundesegmenterne.
- Flere detaljerede krav til at sikre nødvendig infrastruktur og tovejskapacitet, herunder gennemførelse af hydrauliske test af gasinfrastrukturen.

- Indførelse af nye forpligtelser over for de kontraherende parter i Energifællesskabet¹, i det omfang Kommissionen har godkendt forordningens anvendelse i det enkelte kontraherende land. Forpligtelserne vil ligge inden for forordningens bestemmelser om risikovurderinger, risikoforebyggelse og kriseforanstaltninger.

I forslaget tildeles Kommissionen også kompetence til at vedtage delegerede retsakter til ændring af fælles skabeloner for udarbejdelse af risikovurderinger og forebyggelses- og nødplaner.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Europa-Parlamentets holdning foreligger endnu ikke. Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi vil behandle forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen har hjemmel i artikel 194 i TEUF, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde på forsyningssikkerhedsområdet.

Kommissionen anfører i forslaget, at den stadig større sammenkobling af EU's gasmarkeder og kravet om tovejskapacitet på alle grænseoverskridende sammenkoblingspunkter mellem medlemslande kræver mere koordinerede foranstaltninger på forsyningssikkerhedsområdet. Uden koordination er der risiko for, at nationale forsyningssikkerhedsforanstaltninger har en negativ effekt på forsyningssikkerheden i andre medlemslande eller EU som helhed. Risikoen for alvorlige gasafbrydelser holder sig ikke inden for de nationale grænser, men vil typisk ramme flere lande.

Det er Kommissionens vurdering, at der er et uudnyttet potentiale for mere effektive og mindre omkostningstunge foranstaltninger på regionalt plan. Stresstesten fra 2014 demonstrerede, ifølge Kommissionen, at mere koordinerede tilgange til en krisesituation og solidaritet mellem medlemslandene kan forbedre forsyningssikkerheden både i forhold til at forebygge og imødegå forsyningskriser. Kommissionen vurderer, at der kan blive behov for handling på EU-niveau i situationer, hvor forsyningssikkerheden i EU ikke kan tilvejebringes i tilstrækkeligt omfang af medlemslandene, og hvor den kan sikres bedre på EU-niveau.

¹ Energifællesskabet er et fællesskab mellem EU og en række kontraherende parter med henblik på at udvide det indre energimarked i EU til også at gælde i Sydøsteuropa og udenfor. De kontraherende parter består p.t. af Albanien, Bosnien-Herzegovina, Kosovo, Makedonien, Moldova, Montenegro, Serbien og Ukraine.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at man samlet set kan øge forsyningssikkerheden i EU med øget samarbejde, gennemsigtighed og styrket koordinering på EU-niveau og vurderer på den baggrund, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Varetagelse af naturgasforsyningssikkerheden er reguleret i lov om naturgasforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1331 af 25. november 2013. Danmark har gennemført forordning nr. 994/2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden med bekendtgørelse nr. 1331 af 25. november 2013 om varetagelse af naturgasforsyningssikkerheden.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Såfremt revisionen af forordningen vedtages, skønnes der ikke at være behov for ændring af lov om naturgasforsyning eller bekendtgørelse om varetagelse af naturgasforsyningssikkerheden. Forordningen har umiddelbar retsvirkning.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget erstatter en eksisterende forordning med samme anvendelsesområde. Kommissionen oplyser, at forslaget ikke har konsekvenser for EU's budget.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslagets krav til udarbejdelse af fælles, regionale risikovurderinger og forebyggelses- og nødplaner og flere konsultationer og rapportering til Kommissionen vurderes at føre til øgede administrative byrder for Energistyrelsen, der er kompetent myndighed, og Energinet.dk. Den reducerede frekvens for udarbejdelse af risikovurderinger og planer fra hvert andet år til hvert fjerde år forventes at kunne begrænse de øgede administrative byrder, der vil være forbundet med det regionale samarbejde om risikovurdering og planer. Udgifter afholdes inden for ministeriets egne rammer.

Konsekvenser for erhvervslivet

Revision af forordningen vurderes generelt set ikke at medføre nye væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Den nye solidaritetsforpligtelse, som skal sikre gasforsyninger til husholdninger, væsentlige sociale tjenester og fjernvarmewærker i nødlidende lande på bekostning af nabolandets gasforsyninger til ikke-beskyttede kunder (særligt industrikunder), kan hypotetisk set medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser for de ikke-beskyttede gaskunder, der risikerer at få afbrudt gasforsyningen.

Risikoen for effektivering af solidaritetsforpligtelsen i Danmark vurderes imidlertid at være meget lille og vil kun blive gennemført som en sidste udvej i den helt ekstraordinære situation, hvor Tyskland, som Danmark er direkte forbundet til, ikke kan levere gas til sine husholdninger, væsentlige sociale tjenester og fjernvarmeværker.

En regional dansk/svensk stresstest foretaget i 2014 demonstrerede bl.a. et scenarie, hvor alle gasleverancer fra Rusland til Europa blev afbrudt fra 1. september 2014 til 28. februar 2015. I denne situation ville der først opstå en kritisk forsyningssituation i slutningen af perioden, som kunne nødvendiggøre afbrydelse af de ikke-beskyttede kunder. En afbrydelse af gasforsyningen alene fra Rusland til Ukraine vurderes således ikke at ville føre til en nødforsyningssituation i Nordvesteuropa, hvis de øvrige forbindelser til Rusland opretholdes. Historisk er det aldrig sket, at al eksport af gas fra Rusland til Europa er blevet indstillet.

I forslaget lægges der op til, at naturgasselskaber skal give flere oplysninger til de kompetente myndigheder om kommercielle kontrakter med en løbetid på over et år. I særligt berettigede situationer får de kompetente myndigheder og Kommissionen også mulighed for at anmode naturgasselskaber stille oplysninger af relevans for forsyningssikkerheden til rådighed. Disse ændringer til forordningen skønnes ikke at få væsentlige konsekvenser for de danske naturgasselskaber.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens forslag til revision af forordningen har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er indkommet nedenstående høringssvar.

Dansk Industri (DI) er fortsat generelt set positiv over for forordningen, som sikrer harmonisering af gasforsyningssikkerheden i EU. DI er dog bekymret for konsekvenserne af det nye solidaritetsprincip, der indebærer, at beskyttede kunder i de omkringliggende lande, som Danmark er direkte forbundet med via transmissionsforbindelser, kommer til at stå over ikke-beskyttede kunder (typisk industrikunder) i Danmark i tilfælde af en nødsituation i et af de omkringliggende lande.

DI finder derfor, at det er vigtigt, at ovennævnte solidaritetsprincip følges op af tiltag, der kan reducere risikoen for nødsituationer i de øvrige EU-lande, således at vilkårene for danske ikke-beskyttede kunder, dvs. danske industrivirksomheder, ikke forringes.

Landbrug & Fødevarer støtter bedre europæisk koordinering i forhold til naturgasforsyningssikkerhed. Den eksisterende forordning har imidlertid haft den negative effekt, at den i praksis har medført et ringere beskyttelses-/forsyningssikkerheds-

niveau i Danmark. Dette har været et betydeligt problem for eksempelvis fødevarer-virksomheder, der er helt afhængige af en stabil naturgasforsyning.

Landbrug & Fødevarer har arbejdet for, at ideen om nabosolidaritet og ikke-beskyttede kunder følges af en markedstankegang, hvor de forbrugere, for hvem afbrud vil have meget store konsekvenser i forhold til veterinærsikkerhed, dyrevelfærd mv., kan købe sig til højere forsyningssikkerhed på bekostning af andre, der måske kan drage økonomisk fordel af at være tilgængelig for afbrud.

Øget markedsfleksibilitet vil være en økonomisk effektiv måde at løse problemet på. Det er ikke tydeligt for Landbrug & Fødevarer, om forslagets understregning af *market measures* dækker dette. I alternativt fald håber Landbrug & Fødevarer, at den danske regering vil arbejde for markedsdrevet forsyningssikkerhed i de kommende forhandlinger.

Landbrug & Fødevarer opfordrer regeringen til at arbejde kraftigt for, at den reviderede forordning ikke svækker forsyningssikkerheden for danske virksomheder.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser de overordnede formål med forslaget til revideret gasforsynings-sikkerhedsforordning velkommen. Regeringen støtter forslagets formål om at bidrage til et mere velfungerende indre marked for gas, der i væsentlig grad reducerer sandsynligheden for en forsyningskrise, og er en vigtig forudsætning for en øget forsyningssikkerhed på EU-plan. Regeringen støtter dermed den markedsbaserede tilgang i forslaget, der lægges op til. Regeringen vil nu analysere forslaget og dets bestemmelser nærmere med henblik på at tage stilling til forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.